

FOTO FRANK ROZENDAAL

SIEGFRIED AIKMAN

Siegfried Aikman is als coach van de mannen van Den Bosch terug bij de club waar hij zijn grootste successen vierde. Twee jaar werkte hij als bondscoach in de wonderlijke Japanse hockeywereld voordat hij werd ontslagen. 'Ik heb in Japan wel leren relativeren.'

'Ik ben in Japan veranderd als mens'

door Sander Collewijn

De Surinaamse hockeycoach voelde zich in Japan als in de film 'Lost in Translation'. Daarin speelt acteur Bill Murray een uitgerangeerde Hollywoodster, die in Tokyo opnames maakt voor een reclame van een whiskeymerk en zich geen raad weet met de cultuurverschillen. Tijdens de opnames begint de regisseur steeds harder in het Japans aanwijzingen te schreeuwen, terwijl de vertaler er ook niet uitkomt en er maar wat van maakt. 'Ik heb die film voor, tijdens en na mijn verblijf in Japan gekeken', vertelt Aikman. 'Zo was mijn leven ook. De Japanners schreeuwen wat, je begrijpt het niet en ze gaan nog harder schreeuwen. Ze proberen je ook niet te begrijpen, maar gedragen zich nog drukker en bozer.'

Angstcultuur

Het was aanpoten voor de 52-jarige Aikman, die eerder als coach werkte bij Tilburg, Hurley en Kampong en op 12-jarige leeftijd van Suriname naar Nederland emigreerde. Aikman moest de Japanners naar de Olympische Spelen van Londen loodsen en 200 dagen per jaar was hij met zijn team in trainingskamp. Stipt om kwart over zeven 's ochtends verzamelden de spelers zich bij een Japanse 'Shinto-tempel' voor wat oefeningen en gaf Aikman de manschappen een speech van drie minuten. In het Japans. Het kostte hem elke dag twee uur aan voorbereiding. Vrouw en kind waren meegewenomen naar Japan, maar op het hockeyveld moest hij het allemaal zelf doen. 'Elke training stonden mijn assistenten heel boos naar het veld te kijken. Als ik een keer zelf niet bij de training was, hoorde ik later dat bepaalde spelers klappen hadden gekregen. En waarom? Omdat een speler commentaar had. In Japan heerst een angstcultuur. De berichtgeving over de kernramp was

in Japan totaal anders dan in de rest van de wereld. De overheid liegt en niemand die er iets over durft te zeggen.' Aikman voegt eraan toe: 'Toch was ik wat mij betreft nog een paar jaar gebleven.'

Enorme atleten

Je bent nu bijna een half jaar terug in Nederland, hoe kijk je nu terug op je periode als bondscoach van Japan?

'Het was een ontzettend leuke klus, maar de manier waarop het eindigde was vervelend. De voorzitter van de Japanse hockeybond kwam terug van vakantie en liet me doodleuk op de training weten dat ik ontslagen was, omdat ze ontevreden waren over de resultaten op The Asian Games, waar als zesde eindigden. De spelers zijn in staking gegaan, omdat ze weigerden te trainen zonder mij, maar dat heeft niet geholpen. Alle betalingen stopten meteen en uiteindelijk was er echt niemand meer om me te helpen. Ik verdiende daar drie keer zoveel als in Nederland en uiteindelijk heb ik wat geld gekregen, maar ik ben fors het schip ingegaan. Ik had een Japanse advocaat, maar we begrepen elkaar niet goed.'

Hoe groot is het Japanse hockey?

'Er zijn tienduizend Japanners die hockeyen. Er is een universiteitscompetitie, een districtscompetitie, een clubkampioenschap en een competitie alleen voor studenten. Al die competities lopen langs elkaar heen. De voorzitter van de Japanse hockeybond was ook voorzitter van de Japanse landskampioen Nagoya Frater. De voorzitter wilde dat ik van zijn team integraal het nationale elftal maakte, maar dat wilde ik niet,

want daarin miste ik de studenten. Ik wilde Japan afreizen om in regio's te trainen en de beste spelers te selecteren, maar dat idee werd afgewezen. Ik ben ook een keer gedwongen om een geblesseerde speler mee te nemen naar een toernooi. Dat weigerde ik en dat werd een grote rel. De spelersgroep vertelde me het maar wel te doen, omdat ik anders zou worden ontslagen.'

Toch waren er ook mooie momenten?

'De spelers waren erg enthousiast en omdat we zoveel dagen in trainingskamp zaten gingen ze met sprongen vooruit en daar genoot ik van. Tactisch zijn ze zwak en technisch zijn ze redelijk, maar het zijn enorme atleten. De trainers zijn hier niet opgeleid, dus je kunt ze ontzettend veel leren. In Japan zijn ze gek van hockey, de spelers gingen op elk vrij moment het hockeyveld op om te oefenen. Die cultuur is er in Nederland niet.'

Wat heb je geleerd van de Japanse cultuur?

'Iedereen gaat heel respectvol met elkaar om. Er is veel ruimte om je eigen ding te doen. Dat is ook een nadeel, want een sociaal leven kennen ze niet. Alles staat in het teken van werk en presteren. Zestien uur per dag werken is normaal en er is geen gezinsleven, want iedereen eet 's avonds met zijn collega's. Tijdens een trainingsstage kochten de spelers cadeautjes voor hun collega's en niet voor hun gezin. Recreatiehockey bestaat niet, er zijn geen tweede of derde teams in Japan.'

Dat fanatieke is toch ook wat je zoekt in spelers?

'We hebben behalve op de Asian Games met een compleet team ook goede prestaties geleverd. Maar toen ik de eerste trainingen aan mijn spelers vroeg wat ze van iets vonden kreeg ik nul reactie. Er werd ze nooit wat gevraagd. Ze zijn daar getraind om te doen wat je zegt, ze zijn reactief. Ik wilde dat ze in het hockey zelf problemen oplosten in het veld, maar dat kennen ze niet. Communiceren met de spelers was lastig. Japanners denken in karakters en metaforen in plaats van woorden.'

Zo'n buitenlands avontuur was je grote droom, zou je het anderen aanraden ondanks alle hobbels?

'Jazeker, het was een groot avontuur en een verrijking van mijn leven. Zakelijk gezien moet ik mijn verlies nemen, maar ik kijk er met veel plezier op terug. Ik ben veranderd als mens. Hoe ik het leven zag blijkt toch iets anders te zijn. Als je in zo'n totaal andere cultuur zit zie je dat bepaalde zaken die hier normaal zijn, daar als raar worden gezien. Ik denk dat ik door alle ervaringen iets meer rust heb als mens. Er is meer geestelijke ruimte.'

Dus je bent nu minder streng als coach?

'Nou, ik ben nog steeds wel streng, maar kan beter relativeren'

Terug bij Den Bosch

Was het jouw plan om in Nederland meteen weer aan de slag te gaan als hockeycoach?

'Eigenlijk niet. Ik wilde me richten op mijn maatschappelijke carrière, maar ik vond al snel een goede baan bij het UWV, waar ik voorheen ook

werkte. Ik ben nu programmamanager mobiliteit en dat betekent in de praktijk dat ik zesduizend mensen die weg moeten bij het UWV aan ander werk ga helpen. Omdat Reinoud Wolff vrij laat wegging bij Den Bosch, was er niemand anders die het kon doen en de club vroeg of ik wilde helpen. Ze zochten iemand met senioriteit. Het is de bedoeling dat ik de jonge trainer Stijn Spreij opleid, zodat hij het een keer kan overnemen.'

Het betekent een terugkeer naar de club waar je met de vrouwen in 1998 landskampioen werd?

'Ik ben in al die jaren altijd lid gebleven van Den Bosch. Het is natuurlijk een geweldige club.'

En één van de degradatiekandidaten?

'Wij zijn zeker een van de degradatiekandidaten. We zijn opnieuw begonnen met een jong team dat enorm moet groeien. Ik hoop dat we dit seizoen overleven. Onze competitie start is zwaar met Amsterdam, Laren en Bloemendaal. Ons team heeft tijd nodig, maar ik verwacht wel veel van ze.'

Toch hebben jullie met spelers als Matthijs Brouwer en Rob Reckers ook ervaring?

'Absoluut, toch staan die jongens ook op een kruispunt in hun carrière. Reckers wil nog meedoen met het nationale team, maar wordt niet meer geselecteerd. Ook zij moeten hun weg vinden.'

Ter slotte, een van je favoriete uitspraken is 'Willen is kunnen'. Gebruik je die nog steeds?

'Zeker, maar ik vind 'Alles is mogelijk, geef nooit op' misschien nog wel beter. Iedereen krijgt te maken met tegenslagen. Als je dan opgeeft bereik je nooit iets. Dat heb ik in Japan zelf ook weer meegemaakt.'

'Een sociaal leven kennen ze niet in Japan. Alles staat in het teken van werk en presteren. Zestien uur per dag werken is normaal.'